

Zelena akcija zajedno s udrugama i građanskim inicijativama iz koalicije Zero Waste Hrvatska upozorava javnost na posljedice nerazumnog forsiranja izgradnje regionalnih centara za gospodarenje otpadom koji sve izraženije utječu na okoliš, zdravlje i ekonomiju. Udruge su pozvale sve razine vlasti u Hrvatskoj na odustajanje od tih centara za smeće te hitnu uspostavu kvalitetnih lokalnih sustava odvajanja, ponovne uporabe, kompostiranja i recikliranja otpada. Priopćenje prenosimo u cijelosti:

Proteklog se tjedna Mladen Jozinović, predsjednik Grupacije centara za gospodarenje otpadom, našao u središtu interesa jer je samom sebi isplatio milijun kuna bonusa zbog tzv. "dobrog poslovanja" tvrtke Piškornica koja je manipulirala sa dovoženjem smeća iz čitave Hrvatske. Time je napokon na svjetlo dana izašla činjenica na koju upozoravamo već godinama – da centri služe kao privid da se nešto radi, a zapravo su važan faktor u osiguravanju nereda u sustavu gospodarenja otpadom koji služi bogaćenju pojedinaca kroz štete za okoliš i građane_ke.

Naime, već smo početkom ove godine nakon izbijanja niza požara upozorili na rezultate analiza koji pokazuju da odlagalište Piškornica ne zadovoljava zakonski propisane uvjete jer se nekontrolirano dovozi smeće zbog pohlepe za profitom gospodina Jozinovića. On je ovaj tjedan napokon razriješen, ali se diljem Hrvatske nastavlja gurati isti koncept regionalnih centara za smeće pa se opravdano pitamo koliko je još takvih slučajeva bilo diljem RH i koliko će ih još biti? Prema medijskim navodima, manipulacije s novcem u centrima već su se događale i u CGO Split.

Nefunkcionalnost regionalnih centara dobro je vidljiva i na primjeru prvog izgrađenog centra – Marišćine kod Rijeke. Zbog njegova nefunkcioniranja se smeće iz Rijeke i okolice počelo prevoziti diljem Hrvatske do Koprivnice, kamioni se prevrtali po autocesti, a mjesečni računi građanima_kama Rijeke nedavno narasli više od 110%. Prilikom donošenja Plana gospodarenja otpadom RH početkom godine upozorili smo da će realizacija centara štetno djelovati na postotak recikliranja i na cijenu usluge za građane. Ta su se upozorenja nažalost pokazala točnima, uz ignoriranje svih razina vlasti. Hrvatski "stručnjaci" koji godinama drže ljestve zagovornicima takvog sustava alibi za to povećanje cijene nalaze u skupoći sustava odvajanja, što je neistinito i demantirano u praksi. Otok Krk je napravio računicu koja pokazuje da je sustav odvojenog prikupljanja i lokalne obrade duplo jefitniji od odvoženja u Marišćinu na obradu i deponiranje.

Unatoč tim saznanjima, Ministarstvo nije odustalo od daljnjeg forsiranja zastarjelog koncepta centara. Vlada RH im je dala i vjetar u leđa kada je u svibnju usvojila Odluku o implementaciji Plana gospodarenja otpadom koja, suprotno odredbama samog Plana, bez ikakvih revizija i studija dalje gura sporne lokacije, potiče zastarjelu tehnologiju i definira

velike kapacitete. Time su se nastavila kršiti temeljna zakonska načela u zbrinjavanju otpada u Hrvatskoj, bez ikakvih sankcija.

Primjerice, Odluka propisuje izgradnju Centra za gospodarenje otpadom u Lećevici unatoč potrebi revizije te veoma sporne lokacije na krškom terenu za koju treba izraditi i novu studiju utjecaja na okoliš s obzirom na brojne manjkavosti prijašnje. Također, umjesto potrebne decentralizacije potiče se prevoženje velikih količina smeća diljem Hrvatske pa se tako propisuje širenje centra Piškornica na nove dvije županije, kao i pripajanje Zagrebačke županije Gradu Zagrebu. Prošlog je mjeseca donesena i odluka Ministarstva o lokacijskoj dozvoli za centar Lučino Razdolje iako je za taj centar propisana potreba revizije zbog vrlo velike vjerojatnosti štetnog utjecaja na okoliš.

Osuđujemo takve postupke Ministarstva i županija koji bez razuma guraju zastarjeli okolišno i društveno štetan koncept te ćemo s obzirom na njihovo oglašavanje i sudskim putem zatražiti zakonito postupanje s otpadom. Naravno da preko noći nije moguće reciklirati 100% otpada, ali to treba biti cilj za kojeg treba propisati i provoditi niz mjera kako bi se brže smanjivala količina otpada koji se odlaže na postojeća odlagališta u inertnom obliku, a ne kao danas. Neki gradovi poput Preloga, Čakovca i Krka dokazali su da se kvalitetnim mjerama može doći do 50-60% odvajanja i kreću prema višim ciljevima, a drugi su taoci zaostalog koncepta centara za smeće.

Zahtijevamo od gradova i općina da po zakonskom načelu blizine formiraju sustave prilagođene građanima_kama i zaštiti okoliša. To se odnosi na efikasne lokalne sustave odvajanja, kompostiranja i recikliranja uz pravednu naplatu kojom građani_ke sami mogu formirati mjesečne račune odgovornim ponašanjem prema svom otpadu. Ministarstvo zaštite okoliša pozivamo da počne štiti okoliš, a ne štetiti mu, i to na način da odustane od svih nabrojanih štetnih projekata te hitno raspíše natječaje za izgradnju lokalnih sortirnica, kompostana, reciklažnih dvorišta, centara za ponovnu uporabu te sve potrebne infrastrukture za odvajanje otpada i sustav pravedne naplate. Tražimo da javnost bude uključena u planiranje svih projekata kroz proces javnog savjetovanja, sukladno Aarhuškoj konvenciji, kako se ispod stola ne bi gurali projekti štetni po okoliš i društvo.

Udruge su pozvale sve razine vlasti u Hrvatskoj na odustajanje tih centara za smeće te hitnu uspostavu kvalitetnih lokalnih sustava odvajanja, ponovne uporabe, kompostiranja i recikliranja otpada.

Zahtijevamo od gradova i općina da po zakonskom načelu blizine formiraju sustave prilagođene građanima_kama i zaštiti okoliša.

Izvor: h-alter.org